

nauseet om de ere gode eller slette, saa faaar man ringe Tilgang og maadelige Skolelærere. Jeg er overbevist om, at i det Forslag, som her er stillet, om at lade denne Fritagelse for Bærnepligten bortfalde for Skolelærerne, er der gjort ikke lidet til Gavn for selve Almueoplysningen. Hvad angaaer de Geistlige, saa kan det gjerne være muligt, at man havde gjort Rigtigere i ogsaa at lade Undtagelsen ophøre for deres Vedkommende. (Et emmer! Ja! Ja!) Ja, jeg kan godt forstaae det Ja, som jeg hører fra mange Sider, men jeg troer dog, at det er rigtigt endnu at bibeholde denne Undtagelse. Den har i Virkeligheden overmaade lidt at sige, naar man tager Hensyn til den Alder, hvori en Mand kan blive ordineret. Naar han ikke er ordineret inden sit 25de Aar, saa har han jo maattet opfylde alle de Forpligtelser, som Bærnepligtsloven paalægger ham, thi han kan jo ikke lade sin Udskrivning udsætte længere end til det 25de Aar, og i Almindelighed kan han ikke — jeg troer i det Hele ikke — blive ordineret før sit 25de Aar. Undtagelsen bliver altsaa kun en Virkelighed, forsaavidt det skulde hælde sig, at en Mand, der var kommen under Udskrivning, fik den geistlige Ordination, og saa vilde han ikke kunne blive kaldet til at opfylde sin Bærnepligt som Soldat, men han vilde blive kaldet til at opfylde den som Feltpræst. Saaledes troer jeg, det maa forstaaes, og i saa Fald er Paragraphen om denne Undtagelse her i Bærnepligtsloven langt mere en Anerkjendelse af, at de Geistlige som Christendommens Lærere skulle prædike Fred og ikke Krig, skulle føre Fredens Ord, og ikke Krigens Sværd, end den er nogen virkelig Undtagelse.

Rrog: Jeg reiser mig ikke for at imødegaae det, som den ærede Rigsdagsmand for Holbæk Amts 2den Valgfreds. (Tscherning) nys yttrede — jeg var i alt Væsentligt enig med ham, ligesom jeg ogsaa troer, at han i alt Væsentligt var enig med mig i, hvad jeg yttrede — naar han antydede, at, som Forholdet nu er ordnet, kunne Skolelærerne blive til en kostbar Vare; dersom jeg skulde tillade mig en ganske enkelt Modsigelse mod hvad han yttrede, skulde det blot være den, at jeg ikke

efter den Maade, hvorpaa jeg vurderer det Arbejde, som de fast ansatte Almueskolelærere her i Landet udføre, anseer deres Løn for at være saa overdreven stor, eller anseer dem for at være saa vel afslagte, at det kan være et væsentligt Løb i Begtkaalen, naar Talen er om at opfordre og kalde unge Mennesker til at søge denne Vej. Et aandeligt Arbejde, som bestandigt gjentager sig forfra, bliver et aandeligt Slid, og jeg maa erklære det for min bestemte Overbeviisning, at efter den Udholdenhed og Digtighed, hvormed Almueskolelærere her i Landet udføre deres Gjerning, kan man ikke være berettiget til at sige, at de efter den Løn, der nu er tillagt dem, og med de Forbedringer, de i de sidste Aar have faaet i deres Aar, ere overmaade godt og vel afslagte; det ere de efter min Betragtning ikke. Jeg staaer maasse temmelig ene med denne Anskuelse, men jeg tør dog ikke fravige at udtale den. Grunden til, at jeg har begjært Ordet, er egentlig den, at jeg ved første Behandling af denne Sag udtalte, at jeg ønskede, der skulde skee en lille Forandring i § 7, nemlig den, at Bessendere af Folkekirken skulde med Hensyn til Indførelsen i Lægdsrullen stilles ganske paa samme Maade som Bessendere af andre Confessioner, og jeg beklager, at det ærede Udvalg ikke har troet at kunne tage Hensyn til mine Yttringer desangaaende. Jeg har hørt af en sagkyndig Mand, der tidligere har haft med denne Lov at gjøre, at Grunden, hvorfor man ikke vilde gjøre denne Forandring med Hensyn til Indberetningen fra Sognepræsterne om Mandspersoner af Folkekirken, var den, at Antallet af dem var det største, at man ønskede disse Lister saa fuldstændige og ordentlige som muligt, og at Præsumtionen var for, at man snarest fik dem førte saaledes af Præsterne. Dette skal jeg gjerne indrømme, men man kunde dog gjerne have forandret de Ord: „ere confirmere“ til de Ord: „have fyldt det 15de Aar“, og saaledes stillet Bessendere af Folkekirken Confession paa lige Fod med alle de Andre, thi dersom en Præst skal gjøre Indberetning om, at de ere confirmerede, saa kan han jo ligesaa godt gjøre Indberetning om, at de have fyldt det 15de Aar, og vilde man tage meget Hensyn til Letheden i at udføre dette Arbejde,